

Αθήνα, 9 Ιουνίου 2017

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

ΘΕΜΑ: Άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση της XYLELLA FASTIDIOSA.

Το παθογόνο βακτήριο *xylella fastidiosa* προσβάλλει τα αγγεία φυτών, εμποδίζοντας την κυκλοφορία νερού και θρεπτικών συστατικών. Προκαλεί «σύνδρομο ταχείας παρακμής», την ταχεία γήρανσή τους¹. Είναι γνωστό εδώ και πάνω από 100 χρόνια στην Αμερική και έχει προξενήσει μεγάλες καταστροφές στις αμπελοκαλλιέργειες της Καλιφόρνιας. Το 2012 εμφανίστηκε στους ελαιώνες της Απουλίας. Εξαπλώνεται ταχύτατα. Μεταδίδεται κυρίως με το πολλαπλασιαστικό υλικό των φυτών, αλλά και από έντομα της τάξης των ημιπτέρων και των οικογενειών Cicadellidae (τζιτζίκια) και Cercopidae. Ως ξενιστές έχει την άμπελο, την ελιά, τα εσπεριδοειδή, τα πυρηνόκαρπα, το αβοκάντο και εκατοντάδες άλλα φυτά που αναγράφονται στο παράρτημα Ι της Εκτελεστικής Απόφασης 2015/789/ΕΕ, όπως ισχύει². Πέραν της ειδικής σχετικά με το θέμα βιβλιογραφίας, η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων δημοσίευσε επιστημονική γνώμη για τους κινδύνους που συνεπάγεται η εξάπλωση της *xylella* και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε τις εκτελεστικές αποφάσεις 2015/789/ΕΕ, 2015/2417/ΕΕ και 2016/764/ΕΕ για την αντιμετώπιση των κινδύνων που συνεπάγεται η εξάπλωση της *xylella*.

Η προσβολή των ελαιοδένδρων από αυτόν τον οργανισμό καραντίνας (την *xylella*) θα μπορούσε να αποβεί καταστροφική για τη χώρα μας. Η αντιμετώπιση του «Συνδρόμου Ταχείας Παρακμής της Ελιάς» (Olive Quick Decline Syndrome / OQDS / CoDiRO) απαιτεί τη λήψη ιδιαίτερα κοστοβόρων μέτρων, αφού δεν υπάρχει εγκεκριμένη χημική θεραπεία καταπολέμησης του βακτηρίου. Ο τρόπος αντιμετώπισής του, όπως περιγράφεται στην εκτελεστική απόφαση 2015/789/ΕΕ. Προβλέπει την υποχρέωση εκρίζωσης και αφαίρεσης όλων των φυτών σε ακτίνα 100 μέτρων από το προσβληθέν φυτό (ακόμη και αυτών που δεν εμφανίζουν σημάδια προσβολής). Πρόκειται για μέτρο που είναι βέβαιο ότι θα συναντήσει αντιστάσεις από την πλευρά των

¹ Για μια τεχνική περιγραφή, αντί άλλου, βλ. το υπ' αριθμ. 3966/20.03.2017 έγγραφο της ΓΔΑΟΚ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για την ενδοκοινοτική διακίνηση φυτών - ξενιστών της *xylella fastidiosa*.

² Κατάλογος των φυτών που μπορούν να προσβληθούν από στελέχη της *xylella* βρίσκεται στο παράρτημα Ι της Εκτελεστικής Απόφασης 2015/789/ΕΕ.

αραγωγών, τέτοιες που μπορούν εύκολα να διαταράξουν την εύθραυστη ισορροπία των αγροτικών παραγωγικών θυλάκων³.

Πρωτοβουλία σε περιφερειακό επίπεδο, στην Κρήτη, με τη συγκρότηση Ομάδας Εργασίας (Μάιος 2015 – Αύγουστος 2016) με συμμετοχή στελεχών των Δ.Α.Ο. Περιφέρειας Κρήτης, ΤΕΙ Κρήτης, ΔΑΟΚ Περιφερειακών Ενοτήτων, Δ/ση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Κρήτης ΥΠ.Α.Α.Τ., ΕΛΓΟ – Δήμητρα και Τμήμα ΠΚΠΦ & ΠΕ Ηρακλείου), εκπόνησε πρόταση για έναν Οδικό Χάρτη ενεργειών ανά εμπλεκόμενο φορέα της Περιφέρειας Κρήτης για την αντιμετώπιση της *xylella*. Το παραπάνω σχέδιο, η σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο ενεργοποίηση των αρμόδιων φορέων και οι εκστρατείες πληροφόρησης που έχουν αναλάβει με την έκδοση πληροφοριακών φυλλαδίων, έχουν ως αφετηρία ότι στην Ελλάδα δεν έχει αναφερθεί προσβολή των ελαιοδένδρων.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και η με αριθμό 5242 ερώτηση που, στο πλαίσιο κοινοβουλευτικού ελέγχου, κατέθεσαν 17 βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ στις 27.04.2017, στο ερώτημα με α/α 3 «ποια μέτρα θα ληφθούν για τη θωράκιση της ελαιοκαλλιέργειας στην ΠΔΕ έναντι του δυνητικού προβλήματος της ξυλέλλας ... ».

Επιπλέον, με δελτίο τύπου του ΥΠΑΑΤ της 15.01.2016, ανακοινώθηκε η συγκρότηση Επιτροπής υπό τον Γ.Γ. ΥΠΑΑΤ που, βάσει της υποχρέωσης από το άρθρο 3^ο της εκτελεστικής απόφασης 2015/2417/ΕΕ⁴, ζήτησε την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Πρόκειται για απαραίτητη προϋπόθεση για την πρόσβαση σε χρηματοδοτική ενίσχυση από ενωσιακούς πόρους καθώς και την πρόσληψη μόνιμου ή και έκτακτου προσωπικού. Στο πλαίσιο αυτό, υπεβλήθη σχετικό αίτημα συγχρηματοδότησης συνολικού ποσού 841.439,53€ με ποσοστό επιδότησης από 50% έως και 75%, για τη διενέργεια επισκοπήσεων και σχετικών δαπανών, για το έτος 2016, σύμφωνα με τον υπ' αριθμ. 652/2014 Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 (δελτίο τύπου ΥΠΑΑΤ της 16.02.2016).

Επειδή δεν είναι διαθέσιμα τα στοιχεία από την εκτέλεση προγραμμάτων επισκοπήσεων από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής και τους υπόλοιπους αρμόδιους φορείς σε εθνικό επίπεδο.

Επειδή μετά από την παρέλευση πλέον του ενός έτους από τις δυο προαναφερθείσες εξαγγελίες του ΥΠΑΑΤ, δεν υπάρχει πληροφόρηση σε εθνικό επίπεδο για ένα θέμα που, τηρουμένων των αναλογιών, μπορεί να αποβεί καταστροφικό για το κατ' εξοχήν εξαγωγικό προϊόν του πρωτογενούς τομέα στη χώρα μας, το λάδι.

³ Άρθρο 6 της ως άνω εκτελεστικής απόφασης και EFSA Journal, Statement 5.04.2016, Treatment Solutions to cure *xylella fastidiosa* diseased plants.

⁴ «Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2016, κάθε κράτος μέλος καταρτίζει ένα σχέδιο με τις ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιήσει στην επικράτειά του σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 6α και τα άρθρα 9 έως 13α, σε περίπτωση επιβεβαίωσης της παρουσίας ή υπόνοιας παρουσίας του συγκεκριμένου οργανισμού (στο εξής “το σχέδιο έκτακτης ανάγκης”)».

Επειδή είναι ανησυχητικό ότι στον κατάλογο των συνεργαζομένων ινστιτούτων με το Instituto per la Protezione Sostenibile delle Piante, στο οποίο, στο πλαίσιο του προγράμματος «OPIZON 2020», δόθηκε χρηματοδότηση 6,8 εκατομμυρίων ευρώ μέχρι το 2020 για το πρόγραμμα «Pest Organisms Threatening Europe» / (“ROnTE”), δεν εμφανίζεται κανένας φορέας της χώρας μας.

Επειδή κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, επικρατούν ευνοϊκές συνθήκες για την εξάπλωση του παθογόνου βακτηρίου αλλά και από τα λιμάνια του Μπάρι και του Μπρίντζι της Απουλίας, περιοχή στην οποία έχουν προσβληθεί από την *xylella* πάνω από 1 εκατομμύριο ελαιόδενδρα, διακινείται προς Ηγουμενίτσα και Πάτρα μεγάλος αριθμός οχημάτων⁵ που μεταφέρουν φυτά όχι μόνο σε εμπορευματική βάση (για τα οποία πλέον απαιτείται φυτοϋγειονομικό διαβατήριο, σύμφωνα με την Εκτελεστική Απόφαση 2015/789/ΕΕ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)⁶, αλλά και ΙΧΕ και τροχόσπιτα ιδιωτικής χρήσεως που ενδεχομένως μεταφέρουν ξενιστές της *xylella*.

Επειδή παρόλο που η Πάτρα και Ηγουμενίτσα αποτελούν «σημεία εισόδου», σύμφωνα με την Οδηγία 2000/29/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στο εσωτερικό μας δίκαιο με το Π.Δ. 365/2002 με την Υ.Α. 116882/2006 (376 Β') που προσδιορίζονται τα σημεία εισόδου, οι σταθμοί φυτοϋγειονομικού ελέγχου και οι αρμόδιοι φορείς ελέγχου για τη χώρα μας τόσο η Ηγουμενίτσα, όσο και η Πάτρα, δεν διαθέτουν «Σταθμούς Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Σημείου Εισόδου»⁷ στους οποίους οι αρμόδιοι φορείς θα προβαίνουν στους προβλεπόμενους ελέγχους και θα λαμβάνουν τα ενδεικνυόμενα μέτρα προστασίας. Συγκεκριμένα για μεν το λιμάνι της Πάτρας αρμόδιος φορέας για τον έλεγχο είχε οριστεί το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών & Ποιοτικού Ελέγχου Αχαΐας (Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε.), για δε την Ηγουμενίτσα η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσπρωτίας.

Επειδή είναι προφανές ότι θα πρέπει να ενταθούν τα μέτρα φυτοϋγειονομικής προστασίας⁸.

⁵ Πρόκειται για τέσσερα θαλάσσια λιμάνια Α' κατηγορίας, σύμφωνα με την απόφαση 1346/2001/22.01.2001 ΕΚ, διεθνούς σημασίας, με ετήσιο συνολικό όγκο διακίνησης τουλάχιστον 1,5 εκατομμυρίων τόνων εμπορευμάτων ή 200.000 επιβατών που είναι συνδεδεμένα με χερσαία στοιχεία του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών / Κ.Υ.Α. 831/07 – ΦΕΚ 202 Β'.

⁶ Βλ. το υπ' αριθμ. 3966/20.03.2017 έγγραφο της ΓΔΑΟΚ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για την ενδοκοινοτική διακίνηση φυτών ξενιστών της *xylella fastidiosa*.

⁷ Ως σταθμοί ελέγχου στην ως άνω Υ.Α. αναφέρονται ο Αερολιμένας Αθηνών για τα σημεία εισόδου νομού Αττικής, Ευζώνων και Ειδομένης για το νομό Κιλκίς, Καλαμάτας για το νομό Μεσσηνίας, Προμαχώνα για το νομό Σερρών και Κήπων και Ορμενίου για το νομό Έβρου.

⁸ Για μια επισκόπηση του νομοθετικού πλαισίου βλ. την ιστοσελίδα του Μπενάκειου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου:

file:///C:/Documents%20and%20Settings/Administrator/%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%86%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B1%20%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82/xylella/www.BPI.gr%20%20%CE%9C%CF%80%CE%B5%CE%BD%CE%AC%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BF%20%CE%A6%CF%85%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B1%CE%B8%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%99%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%8D%CF%84%CE%BF.html.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1) Ποιο είναι το Εθνικό Σχέδιο Δράσης που όφειλε μέχρι την 31.12.2016 να έχει εκπονήσει η Ελλάδα, σε συμμόρφωση με το άρθρο 3^ο της Εκτελεστικής Απόφασης 20015/2417/ΕΕ;

2) Υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός εγγράφων από τις ΔΑΟΚ και τους άλλους αρμόδιους περιφερειακούς φορείς της χώρας στα οποία γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένους δειγματοληπτικούς ελέγχους και σε φυτοϋγειονομικές επισκοπήσεις (surveys) για την ανίχνευση της xylella και από τα οποία προκύπτει ότι δεν έχει γίνει γνωστοποίηση καταγραφής;

3) Υπάρχει συνεργασία ελληνικών ινστιτούτων ή άλλων αρμοδίων φορέων με το Instituto per la Protezione Sostenibile delle Piante ή άλλο ερευνητικό κέντρο της αλλοδαπής που λαμβάνει επιχορήγηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για έρευνα ως προς την xylella;

4) Υπάρχει πρόγραμμα για εγκατάσταση σταθμών φυτοϋγειονομικού ελέγχου στα σημεία εισόδου, με ειδικά επιμορφωμένο προσωπικό που θα είναι σε θέση να προβαίνει όχι μόνο σε διοικητικό έλεγχο ως προς την ύπαρξη φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου στην ενδοκοινοτική, αλλά και στην από τρίτες χώρες διακίνηση φυτών - δυνάμει ξενιστών της xylella, αλλά σε εκτεταμένο δειγματοληπτικό και μακροσκοπικό έλεγχο στα σημεία εισόδου της χώρας;

5) Προβλέπεται για τα λιμάνια των Πατρών και της Ηγουμενίτσας από τα οποία, εν όψει της θερινής περιόδου, αναμένεται αυξημένη κίνηση τόσο ενδοκοινοτικής διακίνησης φυτών, όσο και προσώπων με ιδιωτικής χρήσης οχήματα με τους εν δυνάμει ξενιστές της xylella, η άμεση εγκατάσταση σταθμών φυτοϋγειονομικού ελέγχου και η στελέχωσή τους με ειδικευμένο προσωπικό;

6) Υπάρχει ο σχεδιασμός ενίσχυσης των εξειδικευμένων κέντρων αγροτικής έρευνας του ΕΛΓΟ Δήμητρα με ειδικούς επιστήμονες (βακτηριολόγους και φυτοπαθολόγους), καθώς και με την απαραίτητη εξειδικευμένη υλικοτεχνική υποδομή που απαιτείται, για να μπορεί να ανιχνευτεί εγκαίρως το βακτήριο με δεδομένο ότι το καταστροφικό βακτήριο *Xylella fastidiosa* είναι δύσκολα ανιχνεύσιμο ;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Βαρδάκης Σωκράτης

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αραχωβίτης Σταύρος

Θραψανιώτης Εμμανουήλ

Κάτσης Μάριος

Μπαλαούρας Γεράσιμος (Μάκης)